

ОСОБЕНО МНЕНИЕ
на съдията Снежана Начева по к.д. № 4 от 2009 г.

Не намирам достатъчно основание за убедително обявяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 1 от ГПК, включително и частично – само по отношение на думата “съществен”. В концепцията за гражданско съдопроизводство, материализирана в ГПК (ДВ, бр. 59 от 2007 г.), чл. 280, ал. 1 в своята цялост има особено място и значение. Той урежда принципно новата възможност за евентуално трето инстанционно касационно производство, допустимо при определени условия и по процедура, в която въпросите за основателността на касационното обжалване не се обсъждат. Предвиденото предварително условие в тази процедура – ваззивната инстанция да е постановила решение по съществен материалноправен или процесуалноправен въпрос, със своята висока степен на абстрактност в изказа, вече поставя множество въпроси. Например: кой въпрос е съществен; трябва ли или не трябва да се посочи и квалифицира изрично въпросът като съществен от жалбоподателя или това може и трябва да направи тричленният състав, извеждайки го от обстоятелствената част на касационната жалба; какво обхваща “практиката на ВКС”, която след влизането на този ГПК в сила все пак трябва да бъде създадена в определена степен, обобщена и осмислена във физически разумно за това време, каквото едва ли са изтеклите до сега 14 месеца от действието на този кодекс; какви разумни критерии ще въведе самият ВКС в практиката по приложението на чл. 280, ал. 1 така, че да не създава усещане, че преследва преди всичко други непрезумирани в тази мяра от законодателя цели чрез въпросната възможност, като например драстичното намаляване броя на разглежданите в касационната инстанция дела. Въпросите биха могли да продължат. Но те, в своята пълнота, трябва и могат да бъдат поставени и съответно решени от самия ВКС. Той трябва разумно да моделира практиката по приложението на чл. 280, ал. 1 ГПК, от каквато възможност не би следвало да бъде лишаван или частично ограничаван. В противен случай една неразумна практика с ефекта на доминото ще обезсмисли самата концепция на ГПК и може да мотивира дори усещане за противоконституционност по деликатната материя за защита правата на гражданите – чл. 56 и чл. 117, ал. 1 от Конституцията. Доколкото касацията може или не може да стане стадий на процеса, чрез практиката по приложението на чл. 280, ал. 1, ВКС трябва да има възможност да създаде такава практика, като изясни своето разбиране за “съществен материалноправен или процесуалноправен въпрос”, за което той има

свой конституционен и законов механизъм. Според мен предвидената възможност за евентуална, допустима при определени условия касация сама по себе си не е противоконституционна. Правото за защита може да бъде ефективно осъществено и в двуинстанционно производство, за което решително могат да допринесат първоинстанционните и второинстанционните съдилища. Но с разумна практика по приложението на чл. 280, ал. 1 ВКС би могъл да докаже, че касационното обжалване е допустимо и възможно винаги, когато е необходимо в една правова държава, в която присъствието на общ интерес, отразен в конкретен житейски казус, няма да остане незабелязан и неоценен от него, какъвто е дълбокия смисъл на тази разпоредба.

Конституционен съдия: **Снежана Начева**